

Näringsdepartementet
Rättssekretariatet
Epost: m.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: johan.fallenius@regeringskansliet.se

Datum: 2020.06.18

Diarienummer: M2018/01322/R

Remissyttrande avseende Naturvårdsverkets skrivelser ”Förslag till författningsändringar med allmänna regler för vissa verksamheter som behandlar avfall” och ”Förslag till allmänna regler för vissa verksamheter som hanterar avfall” (M2018/01322/R)

Svemin (Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige) är den nationella branschföreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Antalet medlemsföretag uppgår till ett drygt 40-tal. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet, varav gruvorna huvudsakligen är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen.

Inledning

Svemin begränsar sitt yttrande till att enbart beröra den del av remissen som utgör komplettering av redovisningen i september 2019, och det avsnitt som handlar om förslag till allmänna regler avseende förberedande behandling (sortering, mekanisk bearbetning och lagring) inför återvinning för byggnads- och anläggningsändamål samt återvinning av vissa avfallsslag för anläggningsändamål och kopplingen till utvinningsavfall (avsnitt 3.1.2).

Naturvårdsverkets förslag

En del av Naturvårdsverkets uppdrag har varit att undersöka möjligheten att utarbeta allmänna regler som ett alternativ till tillstånds- eller anmälningsplikt för avfall som kan användas för byggnads- och anläggningsändamål (framför allt berg, jord, tegel, betong och asfalt).

Naturvårdsverket konstaterar (sid. 20 – 21) att inert avfall och icke förorenad jord som är utvinningsavfall förvisso skulle kunna vara föremål för allmänna regler. Därefter slår man fast, utan något mer utförligt resonemang, att det inte vore lämpligt att låta sådant utvinningsavfall omfattas av allmänna regler eftersom de omfattas av den svenska utvinningsavfallsförordningen.

Svemins inställning

Svemin anser att inert avfall och icke förorenad jord från utvinning inte ska undantas från möjligheten att omfattas av allmänna regler om användning av avfall för anläggningsändamål.

Enligt utvinningsavfallsdirektivets definitioner gäller följande:

Icke förorenad jord: ”jord som avlägsnas från markens översta skikt under utvinningsverksamheten och som inte klassificeras som förorenad enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där platsen för verksamheten är belägen eller enligt gemenskapslagstiftningen.”

Inert avfall: ”avfall som inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar. Inert avfall löses inte upp, brinner inte och reagerar inte fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt, inte heller bryts det ned biologiskt eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med på ett sätt som kan förorena miljön eller skada människors hälsa. Avfallets

totala lakbarhet och föroreningsinnehåll samt lakvattnets ekotoxicitet skall vara obetydliga och får framför allt inte äventyra yt- och/eller grundvattnets kvalitet.”

SveMin anser att Naturvårdsverkets slutsats ifråga om icke förorenad jord och inert utvinningsavfall är alltför svepande och att den dessutom går emot utvinningsavfallsdirektivets intentioner när det gäller återanvändning och återvinning av material.

Enligt såväl EU:s utvinningsavfallsdirektiv som den svenska utvinningsavfallsförordningen ska allt utvinningsavfall, inklusive icke förorenad jord och inert avfall beskrivas i en avfallshanteringsplan. Enligt utvinningsavfallsdirektivet ska en avfallshanteringsplan bland annat syfta till (art. 5.2 b): ”Att främja återvinning av utvinningsavfall genom materialutnyttjande, återanvändning eller återinsamling av sådant avfall där detta är lämpligt ur miljösynpunkt med beaktande av gemenskapens miljönormer och, i förekommande fall, av andra krav i detta direktiv.”

Inert avfall och icke förorenad jord är undantaget från utvinningsavfallsdirektivets krav på tillstånd för hantering av avfallet. Motsvarande undantag gäller inte enligt utvinningsavfallsförordningen, som därmed går längre än EU:s direktiv. Den svenska lagstiftningen om utvinningsavfall innehåller visserligen en skrivning om att den som ger upphov till utvinningsavfall ska främja den återvinning av avfallet som är lämplig från miljösynpunkt. Dessvärre ger svensk regelverket i övrigt för avfallshantering och återvinning för till exempel anläggningsändamål inte särskilt bra förutsättningar för detta. Noterbart är att den svenska utvinningsavfallsförordningen har en betydligt mer nedtonad målsättning än utvinningsavfallsdirektivet och dessutom helt överlåter till verksamhetsutövaren att vara den som ska främja återvinning. För att detta ska vara möjligt måste regelverk och system i övrigt stödja ett sådant främjande. Den svenska regleringen kan sammanfattningsvis anses anmärkningsvärd i en tid där cirkulär ekonomi och resurshushållning numera måste anses vara en eftersträvt värd självklarhet.

SveMin saknar att Naturvårdsverkets förslag inte innehåller någon analys av varken möjligheter, fördelar eller nackdelar med att låta vissa slag av utvinningsavfall omfattas av allmänna bestämmelser för att underlätta till exempel återanvändning. Tanken på att eventuellt låta vissa utvinningsavfall omfattas av allmänna bestämmelser avfärdas kort med kommentaren att det inte är lämpligt. Naturvårdsverket anför att ”Utvinningsavfall kan också vara av sådan teknisk karaktär (innehålla högre halter av förorenande ämnen, vara mycket reaktivt m.m.) att det är befogat att ställa mer långtgående krav än vad som är möjligt i generella bestämmelser vad avser kvalitetskrav, skyddsåtgärder, försiktighetsmått och kontroller i samband med återvinning i exempelvis anläggningsändamål.” SveMins invändning är att det som Naturvårdsverket anför helt enkelt saknar relevans för det avfall som saken gäller.

SveMin anser att Naturvårdsverkets slutsats kan ifrågasättas och att förslaget bör omprövas för att utreda vilka konsekvenser, såväl positiva som negativa, som verkligen kan förväntas om icke förorenad jord och inert avfall från utvinning skulle omfattas av allmänna bestämmelser om användning av avfall för anläggningsändamål.

Stockholm, datum som ovan.

SveMin, genom

Maria Sunér Fleming

VD

Kerstin Brinnen

Branschjurist

Lars-Åke Lindahl

Expert, yttre miljö